

Handleiding Profielwerkstuk

HAVO

Oranje Nassau College
2026-2027

Inhoud

Inleiding	4
Planning	5
Fase 1: Probleem verkennen en analyseren.....	6
Probleemanalyse	6
Hoofd- en deelvragen	6
Plan van aanpak	7
Fase 2: Theoretisch kader schrijven.....	8
Fase 3: Programma van wensen en eisen opstellen	9
Fase 4: Product ontwerpen en presenteren	10
Fase 5: Evaluatie en reflectie	11
Evaluatie product en proces	11
Reflectie	11
Bijlage 1 Probleemanalyse.....	12
Bijlage 2: hoofd- en deelvragen.....	13
Bijlage 3: Voorbeeld logboek	14
Bijlage 4: Programma van wensen en eisen.....	15
Bijlage 5: Bronvermelding volgens de APA-regels	16
Bijlage 6: Beoordelingsformulier.....	18
Bijlage 7: Rubric.....	19

Inleiding

Nu je (bijna) in het eindexamenjaar zit, krijg je de kans om in een 'meesterproef' te laten zien wat je allemaal hebt geleerd in de afgelopen jaren. Hiervoor is enkele jaren geleden het profielwerkstuk in het leven geroepen en ook jij mag hier nu aan gaan beginnen.

Waarschijnlijk heb je al van anderen gehoord dat dit veel werk is. Dat klopt! Het is de bedoeling dat je per persoon 80 klokuren besteedt aan je profielwerkstuk. Omdat het profielwerkstuk zo'n grote opdracht is, is het belangrijk dat je iets kiest dat je interessant genoeg vindt om je langere tijd mee bezig te houden. Je onderzoekt een probleem en ontwerpt hierbij een product. Dit product kan antwoord geven op een vraag, het kan een oplossing voor een probleem geven of het voorziet in een behoefte.

Bovendien is het belangrijk dat je een goede planning en duidelijke afspraken maakt. Zo voorkom je dat je 'de weg kwijtraakt' tijdens het maken van je profielwerkstuk. Je zult bij het maken van je profielwerkstuk laten zien dat je niet alleen zelfstandig kunt werken maar ook dat je kunt samenwerken en grote hoeveelheden stof aankunt. Creatief kunnen denken en het presenteren van je product zijn ook belangrijk. Vaardigheden die je in je vervolgopleiding goed kunt gebruiken.

In deze handleiding lees je wat je kunt verwachten van het profielwerkstuk en wat er allemaal van jou verwacht wordt. Het ontwerpproces kent verschillende fases. Het is belangrijk dat je daar goed van op de hoogte bent dus neem even rustig de tijd om dit aandachtig door te lezen. Het is handig om ook goed naar de rubric (bijlage 7) te kijken, hierin staat beschreven waar je punten op kunt verdienen bij de beoordeling.

Veel succes en vooral ook heel veel plezier toegewenst bij het maken van je profielwerkstuk!

Planning

Het profielwerkstuk is een grote opdracht. Het is belangrijk dat je dingen goed plant. Maak goede afspraken met je groepje en houdt je aan onderstaande planning.

De data zijn harde deadlines. Dat betekent dat je dus ook bij feedbackmomenten het hele gevraagde onderdeel op dat moment moet inleveren.

Je bent verplicht om het gevraagde in een Worddocument in te leveren via Magister. Je definitieve eindproduct lever je zowel via Magister als op papier in. Papieren versie bij mevrouw Klerk.

Datum	Wat moet je inleveren?	Beoordeling
6 juli 2026	- Groepsleden - Probleemanalyse - Hoofdvraag en 4 of 5 deelvragen	GO/NO GO
7 juli 2026	Indien NO GO gehaald op 6 juli: herschrijven alles van 6 juli Indien GO: plan van aanpak opstellen	
18 september 2026	Uitwerking deelvraag 1 met bronvermelding via APA	Feedbackmoment
16 oktober 2026	- Titelpagina - Inhoudsopgave - Inleiding - Theoretisch Kader - Bronnenlijst	Feedbackmoment
13 november 2026	Programma van wensen en eisen	GO/NO GO
8 december 2026	Presentatieavond van je product	
8 januari 2027	Evaluatie en reflectie Alle voorgaande onderdelen gebundeld op papier bij mevrouw Klerk inleveren	Cijfer!

Fase 1: Probleem verkennen en analyseren

Tijdens de PWS dagen voor de zomervakantie, op 6 en 7 juli 2026, maak je een goede start voor je profielwerkstuk. Allereerst zoek je een groepje waarmee je gaat samenwerken. Het profielwerkstuk wordt gemaakt in **groepjes van drie leerlingen**. Kies je groepsleden verstandig... goede vrienden zijn niet altijd degenen met wie je het best kunt samenwerken. Zorg ervoor dat het onderwerp dat je kiest, past bij **minimaal één examenvak van alle groepsleden**. Dit mag voor iedereen hetzelfde vak zijn, maar je mag ook vakoverstijgend werken en verschillende vakken combineren.

Probleemanalyse

Als groep ga je op zoek naar een probleem dat een oplossing verdient. Voor je profielwerkstuk is de oplossing voor dit probleem een product dat je gaat ontwerpen. Het product kan veel verschillende dingen zijn. Denk bijvoorbeeld aan een podcast, een artikel voor in een tijdschrift, een maquette of een kledinglijn. Jullie product mag ook een (op wat voor manier dan ook) visuele weergave van een idee/inzicht zijn dat jullie hebben gekregen op basis van de probleemanalyse en het theoretisch kader. Je mag het begrip product dus heel breed zien.

Het kan best lastig zijn om een probleem te kiezen waar je een oplossing voor wilt gaan bedenken en maken. Brainstorm erop los en ga vooral ook op zoek naar informatie en achtergronden over de onderwerpen en problemen die jullie als groep interessant lijken. Zo kom je wellicht ook op ideeën. Enkele voorbeelden van problemen zijn: eenzaamheid onder jongeren in je wijk, wateroverlast in de straat bij hevige regenval, overgewicht bij kinderen in de basisschoolleeftijd en tegenvallende verkoopresultaten van een bepaald product.

Zoek ook uit of het probleem dat jullie gekozen hebben wel echt een probleem is. Het is de bedoeling dat je het probleem helder krijgt, je gaat nu nog niet op zoek naar een oplossing. Beschrijf in bijlage 1 het **Wat, Wie, Waar, Wanneer en Waarom** van jullie gekozen probleem. Bepaal een onderwerp waar je probleem bij hoort en schrijf een motivatie voor de keuze van het probleem.

Hoofd- en deelvragen

Als je probleem duidelijk is geworden bij de probleemanalyse dan ga je aan de slag met het opstellen van een hoofdvraag en 4 of 5 deelvragen. Ook dit is weer een proces dat best veel tijd kan kosten. Denk goed na over hoe je de vragen formuleert. Zorg dat de hoofdvraag echt bij je probleem past en dat alle deelvragen passen bij de hoofdvraag.

Hoofd- en deelvragen kun je vergelijken met een puzzel. Je hoofdvraag is het complete plaatje, de deelvragen zijn de stukjes. Je hebt alle stukjes nodig om het plaatje compleet te maken. Een extra stukje maakt een puzzel niet beter, een deelvraag die niet past bij de hoofdvraag ook niet.

Lever bijlage 1 & 2 ingevuld in aan het einde van de dag op 6 juli 2026. De begeleiders gaan dit beoordelen met een GO of een NO GO. Op 7 juli 2026 kun je dan, als je groepje een GO heeft gehaald, verder met het opstellen van een plan van aanpak. Mocht de beoordeling een NO GO zijn dan moet je op 7 juli 2026 deze bijlagen verbeterd inleveren.

Plan van aanpak

Bij het profielwerkstuk zul je veel gaan samenwerken met je groepje en het is dus belangrijk om duidelijke afspraken te maken. Het helpt om van te voren na te denken over deze afspraken. Je legt deze afspraken vast in een plan van aanpak.

Maak afspraken over de volgende zaken:

- **Wie** gaat **wat** doen?
- **Wanneer** worden deze dingen gedaan?
- **Hoeveel** tijd gaat/mag dit kosten?
- **Hoe** ga je de gevonden informatie bewaren en met elkaar delen/uitwisselen?

Schrijf de afspraken die je hebt gemaakt duidelijk op en mail ze naar je begeleider. Het is belangrijk dat de begeleider zonder verdere uitleg jullie plan van aanpak kan begrijpen.

Als het samenwerken moeizaam verloopt, kun je je groepsgenoten aanspreken op de afspraken die je in het plan van aanpak hebt vastgelegd. Het plan van aanpak (en hoe jullie je hieraan hebben gehouden) zul je ook gaan gebruiken bij de verantwoording van jullie ontwerpproces en je reflectie, maar dat doe je pas in fase 5.

Punten van aandacht:

- Soms heb je voor het maken van je product materialen nodig, houd rekening met de levertijd van deze materialen. Als je (de expertise van) iemand anders nodig hebt bij het maken van je product, houdt dan rekening met de beschikbare tijd van diegene.
- Als je een experiment gaat doen is het handig om eerst een proefexperiment te doen om te kijken of je gekozen aanpak een oplossing voor je gekozen probleem oplevert. Houd hier rekening mee in je planning.

Tijdens het werken aan je profielwerkstuk moet je een logboek bijhouden (zie bijlage 3). Hierin schrijf je, telkens wanneer je aan je profielwerkstuk werkt, op **wat** je hebt gedaan en **hoe lang** je daaraan gewerkt hebt. Uit je logboek moet, voor je begeleider navolgbaar, blijken hoe je de 80 uur hebt besteed. **Je logboek moet minstens met een voldoende worden beoordeeld om je cijfer van profielwerkstuk mee te laten tellen.**

Fase 2: Theoretisch kader schrijven

Na de zomervakantie ga je aan de slag met het schrijven van een theoretisch kader.

Je gaat voor het theoretisch kader op zoek naar informatie. Op het internet is veel informatie te vinden, maar let wel op de betrouwbaarheid van de bronnen die je vindt. Natuurlijk kun je ook boeken en naslagwerken gebruiken. Houd bij het zoeken steeds je hoofd- en deelvragen in gedachten. Zo voorkom je dat je lukraak informatie verzamelt.

Houd vanaf het begin een bronnenlijst bij, waarin je (mogelijk) bruikbare bronnen noteert en eventueel categoriseert. Zo kun je de bronnen die je hebt gevonden snel terugvinden. In bijlage 5 vind je aanwijzingen hoe je moet verwijzen naar bronnen in je tekst. Bovendien krijg je aan het begin van het schooljaar, van je docent Nederlands, een workshop over gedocumenteerd schrijven.

Op 18 september 2026 lever je de uitwerking van je eerste deelvraag, inclusief de juiste bronvermelding, in bij je begeleider. Je krijgt hier dan feedback op.

Gebruik de feedback van je begeleider om de uitwerking van de eerste deelvraag te verbeteren en maak vervolgens de rest van de deelvragen af. Als het goed is vormt de uitwerking van al jullie deelvragen het antwoord op jullie hoofdvraag. Dit alles bij elkaar vormt het theoretisch kader van jullie probleem.

Kom je er tijdens het schrijven van je theoretisch kader achter dat je deelvragen of je hoofdvraag aanpassing nodig heeft? Doe dit dan alleen in overleg met je begeleider.

Op 16 oktober 2026 lever je het hele theoretische kader in via de ELO op Magister. In het Worddocument zitten de volgende onderdelen:

- Titelpagina
- Inhoudsopgave
- Inleiding
- Theoretisch Kader
- Bronnenlijst

Kijk in de rubric (bijlage 7) op welke punten wordt gelet bij de beoordeling. Je krijgt van je begeleider feedback op het theoretisch kader.

Fase 3: Programma van wensen en eisen opstellen

Nu je theoretisch kader af is, kun je aan de slag om het programma van wensen en eisen te maken. Dit is een beschrijving van alles waar het product dat je gaat maken aan moet voldoen. Omschrijf deze eisen objectief. Dat is dus iets anders dan een boodschappenlijstje met de materialen die je nodig hebt. Zorg ervoor dat je het programma van wensen en eisen goed formuleert, je mag dus niet alleen steekwoorden gebruiken.

De antwoorden op de volgende vragen moeten beschreven staan in je programma van wensen en eisen:

- Wat moet je product kunnen, doen, laten zien of duidelijk maken? Beschrijf dit zo compleet mogelijk
- Wat zijn de randvoorwaarden om tot een goed product te komen?
- Wat heb je nodig voor het productieproces?
- Hoe ga je de afwerking van je product regelen?
- Welke experts ga je inschakelen voor je programma van wensen en eisen?

Om je te helpen om de juiste keuzes te maken in welke prioriteit jullie wensen en eisen hebben moet je al je wensen en eisen voorzien van een letter (**M,S,C of W**) volgens de Moscow- methode:

M - Must have: De absolute prioriteit. De belangrijkste onderdelen van je product. Een **must** moet in je product aanwezig zijn.

S - Should have: Belangrijk, maar minder urgent. Kan eventueel worden weggelaten als de tijd op is. Het ontbreken van een **should** heeft invloed op de kwaliteit en beleving maar het product is niet onbruikbaar.

C - Could have: Leuke extra's. Het is mooi meegenomen als het lukt, maar het is niet erg als het niet afkomt. Een **could** verbetert de kwaliteit van je product maar draagt niet bij aan de kern van de oplossing die je product biedt.

W - Won't have: Is geen oplossing voor je probleem. Een **won't** mag niet in het product komen.

Je beschrijft de antwoorden op deze vragen in bijlage 4. Dit lever je op 13 november 2026 in, via de ELO in Magister. Je krijgt dan van je begeleider een GO of een NO GO voor het ontwerpen van je product.

Fase 4: Product ontwerpen en presenteren

Door het opstellen van jullie programma van wensen en eisen weet je nu waar je product aan moet voldoen. Vervolgens gaan jullie als groep brainstormen over hoe het product eruit gaat zien en jullie beste idee ga je daadwerkelijk uitvoeren. Denk eraan dat je product uiteindelijk wel moet voldoen aan jullie programma van wensen en eisen.

Als je product af is, ga je het testen. Denk goed na over hoe je je product kan testen en onderbouw de keuzes die je hebt gemaakt. Schrijf dit op, je moet later bij de evaluatie je keuzes verantwoorden.

Is het, door de aard van jullie product, niet mogelijk om jullie product te testen? Dan ga je kijken of je product wel echt voldoet aan je programma van wensen en eisen. Je kunt hiervoor feedback vragen aan andere mensen. Aan de hand van die feedback kun je dan je product eventueel nog aanpassen.

Op 8 december 2026 is er een presentatie-avond op school. Je ouders (en andere belangstellenden) zijn dan uitgenodigd om te komen kijken als jullie je product presenteren. Bij de presentatie is het belangrijk dat je publiek antwoord krijgt op de volgende vragen:

- Wat is jullie product?
- Hoe is jullie product een oplossing voor het probleem dat jullie kozen?
- Hoe is het proces verlopen dat tot dit product heeft geleid?
- Wat heb je geleerd van dit proces?

Je product lever je na afloop van de presentatie in bij je begeleider. Hoe je dit doet is afhankelijk van het product.

Fase 5: Evaluatie en reflectie

Nu iedereen jullie product heeft kunnen bewonderen tijdens het presentatiemoment is het tijd om te gaan evalueren. Je schrijft een evaluatie op je product en het proces wat hieraan vooraf is gegaan. Hieronder is beschreven wat er bij beide onderdelen van je verwacht wordt. Je werkt deze onderdelen uit en levert ze als Worddocument in via de ELO op 8 januari 2027.

Evaluatie product en proces

Bij de evaluatie van je product en de evaluatie van het proces gaan jullie als groepje terugkijken naar het probleem dat jullie hebben gekozen, het theoretisch kader en jullie programma van wensen en eisen. Het is de bedoeling dat je helder geformuleerd opschrijft hoe de inhoud van fase 1, fase 2 en fase 3 geleid hebben tot jullie product.

De volgende vragen kunnen je helpen bij het schrijven van de evaluatie van je **product**:

- Hoe is jullie product een oplossing op het probleem dat jullie kozen?
- Welke keuzes hebben jullie gemaakt?
- Wat is er goed aan jullie product? En waarom is het zo goed?
- Wat zou er beter kunnen aan jullie product? Waarom (en hoe) zou dat beter kunnen?

De volgende vragen kunnen je helpen bij het schrijven van de evaluatie van het **proces**:

- Hoe ben je gekomen tot de definitieve keuze voor jullie product?
- Hoe heb je je product getest? Of hoe heb je de gekregen feedback gevraagd?
- Welke aanpassingen heb je vervolgens gemaakt?
- Welke keuzes hebben jullie hierin gemaakt?
- Wat zou je een volgende keer hetzelfde doen? Welke dingen zou je anders aanpakken?

Reflectie

Tot slot ga je individueel een reflectie schrijven op het maken van het profielwerkstuk. Deze reflectie gaat over wat je persoonlijk geleerd hebt van het maken van het profielwerkstuk. Beantwoord onderstaande vragen over een situatie die is voorgevallen tijdens het maken van het profielwerkstuk.

Je reflectie moet minimaal met een voldoende worden beoordeeld om het cijfer voor je profielwerkstuk te laten meetellen.

Vragen voor de reflectie:

Welke vervelende, leerzame, prettige, motiverende, etc. situatie heb je meegemaakt? Geef een zo duidelijk mogelijke omschrijving.

Blik terug op de omschreven situatie hierboven:

- Wat gebeurde in de situatie?
- Hoe heb jij gehandeld in deze situatie?
- Wat waren belangrijke gedachten van jou bij deze situatie?

Welke handelingen/keuzes zou je de volgende keer anders doen of juist vaker inzetten:

- Wat zou jij de volgende keer anders kunnen doen?
- Wat zou een ander anders kunnen doen?
- Wat zou jij de volgende keer opnieuw doen?

Bedenk welk effect de omschreven handelingen/keuzes kunnen hebben in de toekomst.

Bijlage 1 Probleemanalyse

Groepsleden	Naam	Examenvak voor PWS
	1. 2. 3.	
Gekozen probleem		
Onderwerp dat bij dit probleem past		
Beantwoord de volgende vragen over je probleem		
Wat is het probleem?		
Voor wie is het een probleem?		
Waar is het een probleem?		
Waarom is het een probleem?		
Wanneer is het een probleem?		

[illegible]

Bijlage 2: hoofd- en deelvragen

Bij de probleemanalyse heb je jullie gekozen probleem verhelderd. Nu ga je de hoofd- en deelvragen opstellen waarmee je het theoretisch kader gaat schrijven.

Gekozen probleem:	
Hoofdvraag	
	Deelvragen
	1.
	2.
	3.
	4.
	5.

Lever bijlage 1 & 2 ingevuld in aan het einde van de dag op 6 juli 2026. De begeleiders gaan dit beoordelen met een GO of een NO GO.

Bijlage 3: Voorbeeld logboek

Naam:

[illegible]

Bijlage 4: Programma van wensen en eisen

Voor het invullen van deze bijlage gebruik je goed geformuleerde zinnen, steekwoorden zijn niet voldoende.

Wat moet je product kunnen, doen, laten zien of duidelijk maken?
Beschrijf dit zo compleet mogelijk

Wat zijn de randvoorwaarden om tot een goed product te komen?

Wat heb je nodig voor het productieproces?

Hoe ga je de afwerking van je product regelen?

Welke experts ga je inschakelen voor je programma van wensen en eisen?

Bijlage 5: Bronvermelding volgens de APA-regels

Voor je profielwerkstuk maak je gebruik van verschillende bronnen. Hiermee onderbouw je jouw theorieën, maar het is niet toegestaan om zomaar teksten en ideeën van anderen over te nemen. Bronvermelding is verplicht anders is er sprake van plagiaat. Voor het profielwerkstuk maak je gebruik van de APA-regels.

Bij APA noteer je **in de tekst** standaard auteur, jaartal en eventueel paginanummer(s). De overige gegevens van de geraadpleegde bron noteer je in **de bronnenlijst**. In de bronnenlijst vind je alleen bronnen terug waarnaar je hebt verwezen in de tekst.

Hieronder vind je nogmaals de instructies over het gebruik van APA: hoe te verwijzen in de tekst, hoe gebruik te maken van citaten en hoe een bronnenlijst op te stellen.

A. Verwijzing in de tekst

Wanneer je informatie in bijvoorbeeld een theoretische kader uit een bron hebt gehaald, moet je naar die bron verwijzen. De bronverwijzing is een onderdeel van de zin en kan aan het begin, halverwege of aan het einde staan.

- Baarda (2019) raadt aan om het statistisch programma SPSS te gebruiken voor het analyseren van onderzoeksgegevens.
- In *Dit is onderzoek!* (Baarda, 2019) wordt aangeraden om het statistisch programma SPSS te gebruiken voor het analyseren van onderzoeksgegevens.
- Er wordt aangeraden om het statistisch programma SPSS te gebruiken voor het analyseren van onderzoeksgegevens (Baarda, 2019).

Het is mogelijk dat je binnen een alinea meerdere bronnen gebruikt om jouw ideeën te ondersteunen. Het is dan niet nodig om in elke zin een verwijzing te noteren naar de bron. Zorg dat het voor de lezer duidelijk is wanneer je informatie uit een bron hebt gehaald.

- Ten eerste gaan 'de eindexamens ten koste van leren en het onderwijs' (De Vries, 2015). Volgens de Rijksoverheid is het verschil tussen het centraal eindexamencijfer en het schoolexamen cijfer relatief klein of zelfs vrij constant onder de meeste niveaus (Rijksoverheid, 2019). Dus veel verschil maakt het eindexamen niet. Alle moeite en tijd die wordt gestoken in het voorbereiden voor het eindexamen kon worden gebruikt voor andere stof op school. Ook besteden docenten veel aandacht aan hoé je het eindexamen moet maken, wat neerkomt op "teaching to test" (De Vries, 2015). Examens worden zo een doel dat moet worden behaald door leerlingen, geen middel om te kijken of ze de stof goed genoeg beheersen. Leerlingen leren dus om een doel te behalen, niet omdat ze geïnteresseerd zijn in de lessen.

Uiteraard is het storend wanneer je als lezer bij elke zin onderbroken wordt door dezelfde bronverwijzing. Wanneer je een volledig hoofdstuk hebt gebaseerd op dezelfde bron, kun je eenmalig aan het begin van de tekst deze bron vermelden:

- Dit hoofdstuk is gebaseerd op hoofdstuk 6 en 7 uit *Onderzoek doen!* (Fischer & Julsing, 2019), waarin het opzetten en uitvoeren van een kwantitatief onderzoek wordt besproken.

* Kun je bij een bron geen datum/jaartal vinden, dan gebruik je de afkorting z.d. (zonder datum) op de plaats waar je normaal de data noteert.

B. Parafraseren en citeren

Wanneer je letterlijk tekst uit een bron overneemt, noem je dat citeren. Citeren is nuttig wanneer je een specifieke uitspraak wilt verwerken in jouw tekst. Een citaat heeft een maximale lengte van 40 woorden. Bij een citaat moet je altijd een bronvermelding noteren. Daarbij is het belangrijk dat je eveneens de paginanummers noteert.

- “De uitspraken die in het onderzoek worden gedaan, moeten aan de hand van de resultaten controleerbaar zijn” (Fischer & Julsing, 2019, p. 28).

Om een tekst prettig leesbaar te houden is het niet verstandig om veel te citeren. Parafraseren (in eigen woorden weergeven) heeft de voorkeur.

C. Bronnenlijst

Een bronnenlijst op alfabetische volgorde voeg je aan het einde van een tekst toe. In een bronnenlijst vind je alle overige informatie die bij de bron horen, zoals de titel, uitgeverij, URL-link, etc. Het opstellen van een bronnenlijst bevat specifieke regels afhankelijk van de gebruikte bron. De meest algemene regels vind je hieronder.

boek

Auteur, A. (jaar van uitgave). *Titel*. Naam uitgever.

- Katan, M. (2016). *Voedingsmythes: Over valse hoop en nodeloze vrees*. Uitgeverij Bert Bakker.
- Van der Meer, P. (2018). *Ondernemerschap in hoofdlijnen (4e druk)*. Noordhoff Uitgevers.
- Fischer, T., & Julsing, M. (2019). *Onderzoek doen! Kwantitatief en kwalitatief onderzoek*. Noordhoff Uitgevers.

website

Auteur, A./Organisatie (jaar van uitgave, dag maand). *Titel webpagina*. Naam website.

Geraadpleegd op dag maand jaar, van <http://xxxx> of <https://xxxxx>

- Rijksinstituut voor Volksgezondheid en Milieu. (2020, 25 september). *Verspreiding COVID-19*. Geraadpleegd op 1 oktober 2020, van <https://www.rivm.nl/coronavirus-covid-19/verspreiding>

(kranten)artikel

Auteur, A. (jaar, dag maand). Titel van het artikel. *Naam krant*, p. paginanummer.

Auteur, A. (jaar, dag maand). Titel van het artikel. *Naam krant*. Geraadpleegd op dag maand jaar, van <http://xxxx> of <https://xxxx>

- De Waard, P. (2020, 2 juni). Betoging op de Dam leidt tot ophef over negeren regels. *De Volkskrant*, pp. 4-5.
- Visser, M. (2020, 19 juni). Strengere regels voor zorgpersoneel doen meer kwaad dan goed. *Trouw*. Geraadpleegd op 19 juni 2020, van <https://edu.nl/9mt8d>

sociale media

Auteur, A. (jaar, dag maand). *Inhoud bericht tot maximaal 20 woorden* [Omschrijving]. Naam medium. Geraadpleegd op dag maand jaar, van <http://xxxx> of <https://xxxxx>

- Anne Frank House. (2019, 28 oktober). *Dit is een van de weinige televisie-interviews die Anne Frank's vader Otto gaf (1967). Terwijl hij in het Achterhuis zit* [Video]. Facebook. Geraadpleegd op 22 juni 2020, van <https://bit.ly/2Yk2MFE>

De voorbeelden in deze bijlage zijn overgenomen uit: *De APA-richtlijnen uitgelegd: Een praktische handleiding voor bronvermelding in het hoger onderwijs (3^e herziene editie)* (SHB, 2021)

Bijlage 6: Beoordelingsformulier

	Onderdeel	Maximaal te behalen punten	Gehaalde punten
Fase 1: Probleem verkennen en analyseren			
	Probleemanalyse	5	
	Hoofd- en deelvragen	5	
	Plan van aanpak	5	
Fase 2: Theoretisch kader schrijven			
	Titelpagina + inhoudsopgave	2	
	Inleiding	5	
	Theoretisch kader	20	
	Bronnenlijst	3	
Fase 3: Programma van wensen en eisen opstellen			
	Programma van wensen en eisen	10	
Fase 4: Product ontwerpen en presenteren			
	Product	25	
	Presentatie	10	
Fase 5: Evaluatie en reflectie			
	Evaluatie product en proces	10	
	Reflectie *	O/V/G	
	Logboek *	O/V/G	
Algemeen			
	Taalgebruik **	O/V/G	
Totaal aantal punten		100	
Cijfer		Behaalde punten/ 10	

* Reflectie en logboek moet minimaal met een voldoende beoordeeld worden om het profielwerkstuk te kunnen afronden

** Taalgebruik moet minimaal met een voldoende beoordeeld worden om het profielwerkstuk te kunnen afronden

Bijlage 7: Rubric

Per fase vind je hier uitgebreider waar je profielwerkstuk op wordt beoordeeld.

Fase 1: Probleem verkennen en analyseren			
Probleemanalyse			
Probleemanalyse geeft een goed onderbouwd antwoord op de vijf W's. Motivatie is duidelijk (5p)	Probleemanalyse geeft een goed onderbouwd antwoord op enkele van de vijf W's. Motivatie is duidelijk (3p)	Probleemanalyse geeft een niet onderbouwd antwoord op (enkele) van de vijf W's. of motivatie is niet duidelijk (1p)	Probleemanalyse en motivatie ontbreken (0p)*
Hoofd- en deelvragen			
Hoofd- en deelvragen zijn helder geformuleerd. Deelvragen passen bij de hoofdvraag (5p)	Hoofd- en deelvragen zijn helder geformuleerd. Enkele deelvragen passen bij de hoofdvraag (3p)	Hoofd- en deelvragen zijn niet helder geformuleerd of alle deelvragen passen niet bij de hoofdvraag	Hoofd- en deelvragen ontbreken (0p)*
Plan van aanpak			
Er is een realistische planning gemaakt, de taken zijn evenredig verdeeld en de afspraken zijn helder (5p)	Er is een realistische planning gemaakt of de taken zijn evenredig verdeeld. Afspraken zijn helder (3p)	Er is een realistische planning gemaakt of de taken zijn evenredig verdeeld of de afspraken zijn helder (1p)	Plan van aanpak ontbreekt (0p)*
Totaal behaalde punten voor fase 1			

Fase 2: Theoretisch kader schrijven				
Titelpagina+ inhoudsopgave				
Titelpagina bevat namen groepsleden, examenvak(ken), naam begeleider en inleverdatum. Inhoudsopgave is compleet (2p)		Titelpagina of inhoudsopgave ontbreekt (1p)		Titelpagina en inhoudsopgave ontbreken (0p)*
Inleiding				
Inleiding beschrijft het probleem duidelijk en de noodzaak van het ontwerp komt duidelijk naar voren en de relevantie van de hoofd- en deelvragen van het theoretisch kader worden aangegeven (5p)	Inleiding beschrijft het probleem duidelijk en/of de noodzaak van het ontwerp komt duidelijk naar voren en/of de relevantie van de hoofd- en deelvragen van het theoretisch kader worden aangegeven (2 van de 3 aanwezig) (3p)	Inleiding beschrijft het probleem duidelijk of de noodzaak van het onderwerp komt duidelijk naar voren of de relevantie van de hoofd- en deelvragen van het theoretisch kader worden aangegeven (1p)		Inleiding ontbreekt (0p)*
Theoretisch Kader				
Alle deelvragen worden beantwoord. Niveau minimaal Havo 5 en verdiepend op het curriculum van bijbehorende vakken (7p)	De deelvragen worden gedeeltelijk beantwoordt. Niveau minimaal Havo 5 en verdiepend op het curriculum van bijbehorende vakken (5p)	Deelvragen worden gedeeltelijk beantwoordt. Niveau minimaal Havo 5. Niet verdiepend op het curriculum van bijbehorende vakken (3p)	Deelvragen worden gedeeltelijk beantwoordt. Niveau niet toereikend voor Havo 5 (1p)	Deelvragen worden niet beantwoord (0p)*
Het geschreven stuk is logisch opgebouwd en samenhangend. Het bevat geen onnodige herhalingen (5p)	Het geschreven stuk is logisch opgebouwd en samenhangend. Het bevat echter onnodige herhalingen (3p)	Het geschreven stuk is redelijk samenhangend en bevat veel onnodige herhalingen		Het geschreven stuk is onsamenhangend en bevat veel onnodige herhalingen (0p)*
Definities van essentiële begrippen zijn correct (3p)	Er ontbreken enkele definities van essentiële begrippen of ze zijn niet correct (2p)	Slechts enkele essentiële begrippen hebben een definitie of de definities zijn niet correct (1p)		Definities van essentiële begrippen ontbreken (0p)*

Er worden per deelvraag meerdere bronnen gebruikt waarnaar grotendeels op de juiste wijze wordt verwezen in de tekst (volgens APA-regels) (5p)	Er worden per deelvraag meerdere bronnen gebruikt waar meestal op de juiste naar wijze wordt verwezen in de tekst (volgens APA-regels) (3p)	Er wordt per deelvraag verwezen naar meerdere bronnen maar er wordt soms juist naar verwezen in de tekst. (volgens APA-regels) (1p)	Bronvermelding volgens APA regels ontbreekt (0p)*
Bronnenlijst			
Bronnenlijst is op alfabetische volgorde en volgens de APA-regels (3p)	Bronnenlijst is op alfabetische volgorde en gedeeltelijk volgens de APA-regels (2p)	Bronnenlijst is op alfabetische volgorde (1p)	Bronnenlijst ontbreekt (0p)*
Totaal behaalde punten fase 2			

Fase 3 Programma van wensen en eisen opstellen			
Programma van wensen en eisen			
Het is duidelijk wat het product moet kunnen, laten zien of duidelijk maken (2p)	Het is gedeeltelijk duidelijk wat het product moet kunnen laten zien of duidelijk maken (1p)	Het is onduidelijk wat het product moet kunnen laten zien of duidelijk maken (0p)*	
De randvoorwaarden voor het product zijn duidelijk en helder omschreven (2p)	De randvoorwaarden voor het product zijn gedeeltelijk duidelijk, maar helder omschreven (1p)	De randvoorwaarden zijn onduidelijk (0p)*	
De benodigdheden voor het productieproces zijn volledig omschreven (2p)	De benodigdheden voor het productieproces zijn gedeeltelijk omschreven (1p)	De benodigdheden voor het productieproces ontbreken (0p)*	
Er is nagedacht over de afwerking van het product in combinatie met de functionaliteit (2p)	Er is nagedacht over de afwerking van het product maar geen link met de functionaliteit (1p)	Afwerking van het product wordt niet genoemd (0p)*	
De letters van de moscow methode zijn volledig logisch en navolgbaar toegekend aan de wensen en eisen (2p)	De letters van de moscow methode zijn gedeeltelijk logische en navolgbaar toegekend aan de wensen en eisen(1p)	De letters van de moscow methode zijn niet toegekend aan de wensen en eisen. (0p)*	
Totaal behaalde punten fase 3			

Fase 4: Product ontwerpen en presenteren				
Product				
Het product voldoet aan het programma van wensen en eisen (5p)	Het product voldoet grotendeel aan het programma van wensen en eisen (3p)	Het product voldoet beperkt aan het programma van wensen en eisen (1p)	Het product voldoet niet aan het programma van wensen en eisen (0p)*	
Het product is mooi vormgegeven, de functionaliteit is hierbij niet uit het oog verloren (10p)	Het product is mooi vormgegeven, de functionaliteit is hierdoor minder of de vormgeving van het product kan beter maar de functionaliteit is goed (6p)	De vormgeving van het product is slordig of de functionaliteit is verloren gegaan (3p)	De vormgeving van het product is slordig en de functionaliteit is verloren gegaan (0p)*	
Het product is een oplossing voor het probleem (10p)	Het product past bij het probleem maar is slechts gedeeltelijk een oplossing (6p)	Het product past bij het probleem maar is geen oplossing (3p)	Het product heeft geen enkele relatie met het probleem (0p)*	
Presentatie				
Product en proces worden beide goed gepresenteerd (3p)	Product en proces worden beide voldoende gepresenteerd (2p)	Product of proces wordt niet gepresenteerd (1p)	Product en product worden niet gepresenteerd (0p)*	
Presentatie wordt overtuigend gegeven. Er wordt geen gebruik gemaakt van spiekbrieftjes (5p)	Presentatie wordt overtuigend gegeven, er worden kleine spiekbrieftjes gebruikt (3p)	Presentatie wordt niet overtuigend gegeven, er worden kleine spiekbrieftjes gebruikt (1p)	Presentatie bestaat uit voornamelijk voorlezen (0p)*	
Presentatie is origineel en informatief (2p)	Presentatie is origineel of informatief (1p)	Presentatie is niet origineel en niet informatief (0p)*		
Totaal behaalde punten fase 4				

Fase 5: Evaluatie en reflectie			
Evaluatie product en proces			
Uit de evaluatie van het product blijkt dat er verbinding is gelegd tussen fase 1,2 en 3 en het product. En de gestelde vragen in de handleiding zijn overzichtelijk uitgewerkt (5p)	Uit de evaluatie van het product blijkt dat er verbinding is gelegd tussen fase 1,2 en 3 en het product. Of de gestelde vragen in de handleiding zijn overzichtelijk uitgewerkt (3p)	Uit de evaluatie van het product blijkt dat er verbinding is gelegd tussen fase 1,2 of 3 en het product. Of de gestelde vragen in de handleiding zijn uitgewerkt (1p)	Evaluatie van het product ontbreekt (0p)*
Uit de evaluatie van het proces blijkt dat er verbinding is gelegd tussen fase 1,2 en 3 en het product. En de gestelde vragen in de handleiding zijn overzichtelijk uitgewerkt (5p)	Uit de evaluatie van het proces blijkt dat er verbinding is gelegd tussen fase 1,2 en 3 en het product. Of de gestelde vragen in de handleiding zijn overzichtelijk uitgewerkt (3p)	Uit de evaluatie van het proces blijkt dat er verbinding is gelegd tussen fase 1,2 of 3 en het product. Of de gestelde vragen in de handleiding zijn uitgewerkt (1p)	Evaluatie van het proces ontbreekt (0p)*
Gemaakte keuzes voor zowel proces als product worden goed onderbouwd (5p)	Gemaakte keuzes voor proces of product worden goed onderbouwd (3p)	Gemaakte keuzes voor proces of product worden matig onderbouwd (1p)	Gemaakte keuzes worden in het geheel niet verantwoord (0p)*
Reflectie **			
Reflectie laat zien dat de leerling kritisch op zijn/haar eigen handelen terug kan blikken, gedachten hierbij kan verwoorden en voornemens kan formuleren voor handelen in de toekomst. Verwacht effect van dit handelen in de toekomst wordt omschreven (G)	Reflectie laat zien dat de leerling kritisch op zijn/haar eigen handelen terug kan blikken, gedachten hierbij kan verwoorden en voornemens kan formuleren voor handelen in de toekomst (V)	Reflectie laat zien dat de leerling niet kritisch op zijn/haar eigen handelen terug kan blikken of hierbij geen gedachten kan verwoorden of geen voornemens kan formuleren voor handelen in de toekomst (O)	
Logboek **			
Uit het logboek blijkt dat de leerling 80 klokuren besteed heeft aan het profielwerkstuk, werkzaamheden zijn duidelijk navolgbaar opgenomen en logboek komt in grote lijnen overeen met de planning (G)	Uit het logboek blijkt dat de leerling 80 klokuren heeft besteed aan het profielwerkstuk en de werkzaamheden zijn duidelijk navolgbaar opgenomen (V)	Uit het logboek blijkt dat de leerling minder dan 80 klokuren aan het profielwerkstuk heeft besteed en/of de werkzaamheden zijn niet navolgbaar opgenomen (O)	
Totaal behaalde punten fase 5			

Algemeen		
Taalgebruik **		
Het taalgebruik in het profielwerkstuk is op referentieniveau 3F, is goed leesbaar, heeft zeldzaam spellingsfouten. Interpunctie en formulering is grotendeels correct (G)	Het taalgebruik in het profielwerkstuk is op referentieniveau 3F, is goed leesbaar. Er zitten weinig spelfouten in en interpunctie en formulering is meestal correct (V)	Het taalgebruik in het profielwerkstuk is niet op referentieniveau 3F of is niet goed leesbaar of er zitten veel spelfouten in of interpunctie en formulering zijn vaak niet correct (O)

*** Er mag maximaal 2 keer 0 punten gehaald worden om het profielwerkstuk te kunnen afronden.**

**** Reflectie, Logboek en Taalgebruik moeten minimaal met een voldoende (V) beoordeeld worden om het profielwerkstuk te kunnen afronden.**